

Viestintäyksikkö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 74/14
Luxemburgissa 20.5.2014

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus asiassa C-333/13
Elisabeta Dano ja Florin Dano v. Jobcenter Leipzig

Julkisasiamies Melchior Watheletin mukaan Saksa voi sellaisen yleisen kriteerin perusteella, joka osoittaa tosiasiallisen yhteyden vastaanottavaan jäsenvaltioon puuttuvan, evätä muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta varattomille työnhakijoille tarkoitetut sosiaalietuudet

Saksa voi näin ollen evätä tällaiset etuudet niiltä henkilöiltä, jotka tulevat pelkästään työnhakutarkoituksessa tai sosiaaliavun saamiseksi

Saksassa varattomat työnhakijat voivat hakea perusturvaa huolehtiakseen muun muassa toimeentulostaan¹. Näin myönnettyillä etuuksilla pyritään mahdollistamaan ihmisarvoinen elämä ja niiden oletetaan kattavan perustarpeet, lisätarpeet sekä asumista ja lämmitystä koskevat tarpeet. Kuitenkaan ne henkilöt, jotka hakeutuvat Saksaan pelkästään saadaakseen näitä tukia tai hakeakseen työtä eivät Saksan oikeuden mukaan voi saada näitä etuuksia. Tämän epäämisen tarkoituksena on välttää sosiaalietuuksien aiheuttama kohtuuton rasite Saksassa.

Sozialgericht Leipzig (Leipzigin sosiaaliasioita käsittelevä tuomioistuin) kysyy, onko tällainen tukien epääminen ristiriidassa unionin oikeuden kanssa. Kyseisen tuomioistuimen ratkaistavana on riita-asia, jossa kantajina ovat Elisabeta Dano ja hänen alaikäinen poikansa, molemmat Romanian kansalaisia, sekä vastaajana Jobcenter Leipzig (toimivaltainen paikallisviranomaisena). Vedoten Saksan oikeudessa säädettyyn epäämiseen Jobcenter Leipzig kieltäytyi myöntämästä näille kahdelle henkilölle perusturvaetuuksia². Elisabeta Dano ja hänen poikansa (joka on syntynyt Saksassa) ovat asuneet Leipzigissa jo useita vuosia Elisabeta Danon siskon, joka huolehtii heidän elatuksestaan, asunnossa. Elisabeta Danolla ei ole ammattia eikä ammatillista koulutusta eikä hän ole ollut tähän mennessä työssä Saksassa eikä Romaniassa. Näyttää siltä, ettei hän ole saapunut Saksaan työnhakutarkoituksessa ja ettei hän yritä löytää sieltä työpaikkaa.

Tämänpäiväisessä ratkaisuehdotuksessaan julkisasiamies Melchior Wathelet katsoo, ettei unionin oikeus³ ole ristiriidassa sen kanssa, että muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta evätään yleisen kriteerin nojalla ”erityinen maksuihin perustumaton rahaetus” (kuten saksalaiset perusturvaetuuudet varattomille työnhakijoille⁴), edellyttäen, että kyseisellä kriteerillä (kuten

¹ Saksan sosiaaliturvalain II osa (Sozialgesetzbuch Zweites Buch, jäljempänä SGB II). SGB II:ssä säädetty perusturvaetuuudet käsittävät myös työllistymistukia, mutta nämä tuet eivät ole nyt käsiteltävänä olevan riita-asian kohteena. Työnhakijoita koskevan tukijärjestelmän rinnalla olevaa sosiaaliapua suppeassa merkityksessä, josta säädetään SGB XII:ssä, koskee epäämissääntö, joka on samankaltainen kuin se, josta on kyse asiassa Dano.

² Elisabeta Dano saa pojastaan Saksan viranomaisilta kuitenkin lapsilisää (Kindergeld), suuruudeltaan 184 euroa kuukaudessa, sekä elatustuen ennakkoa, jonka suuruus on 133 euroa kuukaudessa.

³ Tarkemmin ottaen kyse on (1) sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29.4.2004 annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EY) N:o 883/2004 (EUVL L 166, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 16.9.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 988/2009 (EUVL L 284, s. 43), sekä (2) Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä 2004/38/EY (EUVL L 158, s. 77 ja oikaisut EUVL L 229, s. 35 ja EUVL 2005, L 197, s. 34).

⁴ Julkisasiamiehen mukaan nämä etuudet, joista on säädetty kahden aikaisemman järjestelmän (nimitään työttömyystuen ja sosiaaliavun) yhdistämisen yhteydessä, ovat asetuksessa N:o 883/2004 tarkoitettuja erityisiä maksuihin perustumattomia rahaetuuksia ja tässä ominaisuudessa niiden edellytetään olevan yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisia. Ne ovat kuitenkin myös direktiivissä 2004/38 tarkoitettuja sosiaaliavustuksia, niin

esimerkiksi vastaanottavan jäsenvaltion alueelle tulon syyllä) voidaan osoittaa tosiasiallisen yhteyden vastaanottavaan jäsenvaltioon puuttuvan ja että sillä näin ollen pyritään välttämään kohtuuton rasite kansalliselle sosiaaliturvajärjestelmälle.

Julkisasiamies muistuttaa, että unionin oikeus⁵ sallii unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oleskella muussa jäsenvaltiossa kuin siinä jäsenvaltiossa, jonka kansalaisia he ovat, kolmen kuukauden ajan, sikäli kuin he eivät muodosta kohtuutonta rasitetta vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle. Kun tällaiset henkilöt haluavat jäädä jäsenvaltioon yli kolmeksi kuukaudeksi, heillä on oltava riittävät varat niin, että he eivät muodostu rasitteeksi vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle. Tästä seuraa väistämättä, että vastaanottavan jäsenvaltion kansalaisten ja muiden unionin kansalaisten välillä voi olla epäyhdenvertaisuutta myönnettäessä sosiaalitukia.

Sellainen lainsäädäntö, jossa evätään perusturvaetuudet henkilöiltä, jotka eivät pyri millään tavalla integroitumaan työmarkkinoille, vaan tulevat Saksaan ainoastaan hyötyäkseen saksalaisesta sosiaalihuoltojärjestelmästä, on julkisasiamies Watheletin mielestä unionin lainsäätäjän tahdon mukainen. Tällaisella epämisellä voidaan välttää se, että henkilöt, jotka haluamatta integroitua käyttävät oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, muodostuisivat rasitteeksi sosiaalihuoltojärjestelmälle. Tällainen lainsäädäntö on sitä paitsi jäsenvaltiolle asiassa annetun liikkumavaran mukainen. Toisin sanoen sen avulla voidaan välttää väärinkäytökset ja ”sosiaalisen turismin” tietty muoto.

Julkisasiamies huomauttaa lisäksi, että Saksan käyttämä kriteeri (eli tulo Saksan alueelle pelkästään työnhakutarkoituksessa tai sosiaaliavun saamiseksi) on omiaan osoittamaan, että tosiasiallinen yhteys vastaanottavan jäsenvaltion alueeseen ja integroituminen tähän puuttuu. Tämä kriteeri mahdollistaa järjestelmän taloudellisen elinkelpoisuuden varmistamisen vaarantamatta järjestelmän taloudellista tasapainoa. Saksalaisella lainsäädännöllä tavoitellaan siis sellaista oikeutettua päämäärää, jota unionin tuomioistuimien edellyttää. Toisaalta julkisasiamies katsoo, että valittu kriteeri vaikuttaa olevan oikeassa suhteessa päämäärään, jota kansallisessa oikeudessa tavoitellaan. Selvittääkseen, soveltuuko kyseinen epämissääntö hakijaan niin että perusturvaetuksien myöntäminen on evättävä, Saksan viranomaisten on näet välttämättä tarkasteltava hakijan henkilökohtaista tilannetta.

HUOMAUTUS: Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus ei sido unionin tuomioistuinta. Julkisasiamiehen tehtävänä on antaa unionin tuomioistuimelle riippumattomasti oikeudellinen ratkaisu käsiteltävänä olevasta asiasta. Unionin tuomioistuin aloittaa nyt tämän asian harkinnan, ja tuomio julistetaan myöhemmin.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian puitteissa unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo vastaavalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, jotka käsittelevät samanlaista ongelmaa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Ratkaisuehdotuksen [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla lukemispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Kuvia ratkaisuehdotuksen lukemisesta on saatavilla "[Europe by Satellite](#)" -palvelusta ☎ (+32) 2 2964106

että vastaanottavan jäsenvaltion kansalaiset ja unionin kansalaiset, jotka ovat käyttäneet oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen ja oleskeluun, voivat ajoittain tulla kohdelluiksi epäyhdenvertaisesti.

⁵ Erityisesti direktiivi 2004/38, johon on viitattu 3 alaviitteessä.